

מסכת בכורות

פרק ח

א. יש בכור לנחלה ואינו בכור לפנה, בכור לפנה ואינו בכור לנחלה, בכור לנחלה ולפנה, יש שאינו בכור לא לנחלה ולא לפנה. איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לפנה, הבא אחר הנפלים שיצא ראשו חי, וכן תשעה שיצא ראשו מת, והמפלת כמין בהמה חיה ועוף, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, עד שיהא בו מצורת האדם. המפלת סנדל, או שליא, ושפיר מרקם, והיוצא מחתך, הבא אחריה, בכור לנחלה ואינו בכור לפנה. מי שלא היו לו בנים ונשא אשה שפכר ילדה, עודה שפחה ונשתחררה, עודה נכרית ונתגירה, משפאת לישראל ילדה, בכור לנחלה ואינו בכור לפנה. רבי יוסי הגלילי אומר, בכור לנחלה ולפנה, שנאמר (שמות יג), פטר כל רחם בבני ישראל, עד שיפטר רחם מישראל. מי שהיו לו בנים ונשא אשה שלא ילדה, נתגירה מעברת, נשתחררה מעברת, ילדה היא וכהנת, היא ולויה, היא ואשה שפכר ילדה, וכן מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים ונשאת וילדה, ואין ידוע אם בן

תשעה לראשון, או בן שבעה לאחרון, בכור לפניה ואינו בכור
לנחלה. איזהו בכור לנחלה ולפניה, המפלת שפיר מלא דם, מלא
מים, מלא גנינים, המפלת כמין דגים וחסידים שקצים ורמשים,
המפלת יום ארבעים, הבא אחריה, בכור לנחלה ולפניה:

ב. יוצא דפן והבא אחרי, שניהם אינן בכור לא לנחלה ולא לפניה.
רבי שמעון אומר, הראשון לנחלה, והשני לחמש סלעים:

ג. מי שלא בכרה אשתו וילדה שני זכרים, נותן חמש סלעים
לפניה. מת אחד מהן בתוך שלשים יום, האב פטור. מת האב
והבנים קטנים, רבי מאיר אומר, אם נתנו עד שלא חלקו, נתנו.
ואם לאו, פטורין. רבי יהודה אומר נתחייבו נכסים. זכר ונקבה, אין
פאן לפניה כלום:

ד. שתי נשים שלא בכרו וילדו שני זכרים, נותן עשר סלעים
לפניה. מת אחד מהן בתוך שלשים יום, אם לכהן אחד נתן, יחזיר
לו חמש סלעים. אם לשני כהנים נתן, אינו יכול להוציא מידם.
זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה, נותן חמש סלעים לפניה. שתי
נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות, אין פאן לפניה כלום. אחת
בכרה ואחת שלא בכרה וילדו שני זכרים. נותן חמש סלעים לפניה.
מת אחד מהן בתוך שלשים יום, האב פטור. מת האב והבנים
קטנים, רבי מאיר אומר, אם נתנו עד שלא חלקו, נתנו. ואם לאו,

פִּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, נִתְחַיְבוּ נְכָסִים. זָכָר וּנְקֵבָה, אֵין כָּאן
לַכֹּהֵן כָּלוּם:

ה. שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁל שְׁנֵי אַנְשִׁים שָׁלָא בִּכְרוּ וַיֵּלְדוּ שְׁנֵי זָכָרִים, זֶה
נוֹתֵן חֲמִשׁ סָלְעִים לַכֹּהֵן, וְזֶה נוֹתֵן חֲמִשׁ סָלְעִים לַכֹּהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן
בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם לָכֵהן אֶחָד נִתְּנוּ, יִחְזִיר לָהֶן חֲמִשׁ סָלְעִים.
אִם לְשְׁנֵי כֹהֲנִים נִתְּנוּ, אֵינָן יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם. זָכָר וּנְקֵבָה,
הָעֲבוֹת פִּטוּרִין, וְהֵבֵן חַיִּב לַפְּדוֹת אֶת עֲצָמוֹ. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר אוֹ
שְׁנֵי זָכָרִים וּשְׁתֵּי נְקֵבוֹת, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כָּלוּם:

ו. אַחַת בִּכְרָה וְאַחַת שָׁלָא בִּכְרָה שֶׁל שְׁנֵי אַנְשִׁים, וַיֵּלְדוּ שְׁנֵי
זָכָרִים, זֶה שָׁלָא בִּכְרָה אֶשְׁתּוֹ, נוֹתֵן חֲמִשׁ סָלְעִים לַכֹּהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה,
אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כָּלוּם. מֵת הֵבֵן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אָף עַל פִּי שְׁנֵיתָן
לַכֹּהֵן, יִחְזִיר (לוֹ חֲמִשׁ סָלְעִים). לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, אָף עַל פִּי שָׁלָא
נִתְּנוּ, יָתֵן. מֵת בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים, כְּיוֹם שֶׁלִּפְנֵיו. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם
נִתְּנוּ, לֹא יִטּוֹל. וְאִם לֹא נִתְּנוּ, לֹא יָתֵן. מֵת הָעֶבֶר בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם,
בְּחֻזְקַת שָׁלָא נִפְדָּה, עַד שֶׁיָּבִיא רְאִיָּה שֶׁנִּפְדָּה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם,
בְּחֻזְקַת שֶׁנִּפְדָּה, עַד (שֶׁיָּבִיא רְאִיָּה) שָׁלָא נִפְדָּה. הוּא לַפְּדוֹת וּבְנוֹ
לַפְּדוֹת, הוּא קוֹדֵם אֶת בְּנוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּנוֹ קוֹדֵם, שֶׁמִּצְוֹתָיו
עַל אָבִיו, וּמִצְוֹת בְּנוֹ עָלָיו:

ז. חֲמִשׁ סְלָעִים שֶׁל בֶּן, בְּמִנְה צוּרִי. שְׁלֹשִׁים שֶׁל עֶבֶד, וְחֲמִשִּׁים שֶׁל אוֹנֶס וְשֶׁל מִפְתָּה, וּמֵאָה שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רָע, כָּלֵם בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ, בְּמִנְה צוּרִי. וְכֵלָן נִפְדִּין בְּכֶסֶף, וּבִשְׁוֵה כֶסֶף, חוּץ מִן הַשִּׁקְלִים:

ח. אֵין פּוֹדִין לֹא בַעֲבָדִים, וְלֹא בַשְּׁטָרוֹת, וְלֹא בְקַרְקָעוֹת, וְלֹא בְהַקְדָּשׁוֹת. כָּתֹב לִפְנֵהן שֶׁהוּא חַיֵּב לוֹ חֲמִשׁ סְלָעִים, חַיֵּב לְתַן לוֹ וּבְנוֹ אֵינוֹ פָּדוּי, לְפִיכָךְ אִם רָצָה הַפֶּהן לְתַן לוֹ מִתְנָה, רִשְׁאִי. הַמִּפְרִישׁ פְּדִיוֹן בְּנוֹ וְאֶבֶד, חַיֵּב בְּאַחֲרִיּוֹתוֹ, שְׁנָאַמֵּר (בַּמְדַּבֵּר יח), יִהְיֶה לָּךְ וּפְדָה תִּפְדֶּה:

ט. הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאֵב, וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאֵם. וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בַּשְּׁבִיחַ, וְלֹא בְרֵאוּי כְּבִמְחֻזָּק. וְלֹא הָאִשָּׁה בְּכִתְבָתָהּ, וְלֹא הַבָּנוֹת בְּמִזְוֹנוֹתֵיהֶן, וְלֹא הַיָּבָם. וְכֵלָן אֵין נוֹטְלִין בַּשְּׁבִיחַ, וְלֹא בְרֵאוּי כְּבִמְחֻזָּק:

י. אֵלוֹ שְׁאֵינָן חוֹזְרִין בִּיּוֹבֵל, הַבְּכוֹרָה, וְהַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהַמֵּיבָם אֶת אִשָּׁת אָחִיו, וְהַמִּתְנָה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, מִתְנָה כְּמִכָּר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, כֵּלָן חוֹזְרִין בִּיּוֹבֵל. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר, הַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, יִחְזִיר לְבָנֵי מִשְׁפָּחָהּ וַיִּנָּכֶה לָהֶם מִן הַדָּמִים:

